

Geachte voorzitter van de Tweede Kamer Commissie voor Economische Zaken en Klimaat,

Op 7 februari debatteert de Commissie EZK over Mijnbouw. Graag vraagt de Waddenvereniging mede namens de andere ondertekenaars van deze brief aandacht voor de bescherming en behoud van het waddengebied. De Waddenzee is een uniek en kwetsbaar natuurgebied waar we zuinig mee om moeten gaan. Het gebied komt juist steeds meer onder druk te staan. Mogelijk verliest Nederland een van haar belangrijkste natuurgebieden.

Willen we de Waddenzee voor toekomstige generaties behouden dan moet er veel gebeuren, maar een van de belangrijkste eerste stappen is dat we nieuwe aardgaswinningen onder de Waddenzee en rond de Waddeneilanden voorkomen. We vragen hiervoor steun aan de Tweede Kamer.

We doen deze oproep aan u op dit moment omdat de Minister van EZK nog steeds volledig achter de plannen van NAM blijft staan om op korte termijn nóg meer aardgas onder de Waddenzee te gaan winnen. Dit terwijl eigenlijk alle betrokken lokale en regionale overheden een duidelijke en nadrukkelijke wens hebben om deze aardgaswinning te voorkomen. Een wens die gedeeld wordt door veel bewoners uit het waddengebied, liefhebbers van de eilanden, ondernemers, boeren en een grote groep organisaties. Zij allen doen hun uiterste best om duurzame energiewinning te realiseren in dit deel van Nederland. Maar hebben allemaal formeel niets te zeggen over aardgaswinning onder de Waddenzee; de enige die dat wettelijk kan is de Minister van EZK.

Wij zien de noodzakelijke overstap van fossiele energie naar duurzame energie als onze gedeelde maatschappelijke opgave. Waar we allemaal stuk voor stuk onze eigen kracht, kennis en kunde voor willen inschakelen. Draagvlak bij burgers en bedrijven voor de benodigde aanpassingen in woonhuizen, bedrijfspanden of ons landschap is daarbij ook belangrijk.

Noord Nederland, en met name de Waddenzee, de eilanden en Waddenkust, is een kwetsbaar gebied. Alle maatregelen van het Rijk die een positieve bijdrage leveren aan een vitale regio die het op dit moment zwaar heeft met bevolkingsveranderingen worden in de regio gewaardeerd en ondersteund.

Wij maken ons zorgen over het idee dat onze landelijke overheid in wil stemmen met gaswinning onder Nederlands enige natuurlijke Werelderfgoed. Daarmee wordt het draagvlak voor de energietransitie in de regio niet groter. "Waarom zouden wij ons huis van het aardgas afhaken als grote bedrijven aardgas mogen blijven winnen waardoor ons huis in waarde zal dalen?" lijkt dan een logische reactie. De beslissing om aardgas te winnen onder de Waddenzee draagt ons inziens ook niet bij aan maatschappelijk draagvlak om het gebruik van aardgas in Nederland af te bouwen.

Wij constateren in januari 2019 dat de steun van de Minister van EZK voor het winnen van aardgas onder de Waddenzee groter lijkt dan zijn steun voor de stimulering van duurzame energie of de aanpassing van het waddenlandschap aan een stijgende zeespiegel. En dat betreuren we.

Waddenvereniging Droogstraat 3 Postbus 90 8860 AB Harlingen
tel (0517) 493 693 fax (0517) 493 601
info@waddenvereniging.nl www.waddenvereniging.nl

Rabobank IBAN NL07 RABO 0342 4267 10
BIC RABONL2U
KvK 40000475

Onze oprechte vraag aan u is om samen met ons te voorkomen dat er nog aardgas gewonnen wordt onder de Waddenzee. Bijvoorbeeld door de Minister met klem te verzoeken geen enkel winningsplan goed te keuren voor het winnen van aardgas onder de Waddenzee en rond de eilanden vanuit bestaande en nieuwe boorlocaties, en in plaats daarvan positieve keuzes te maken voor een duurzame energietransitie.

Hoogachtend,

Lutz Jacobi,
directeur Waddenvereniging, mede namens (in alfabetische volgorde):

Carbon Tracking Initiative
Colleges B&W Waddeneilanden
Dorpsbelang Blija
Dorpsbelang Burum
Dorpsbelang Holwerd
Dorpsbelang Ternaard
Feste Grun Noardeast Fryslân
FNP Fryslân FNP Noardeast Fryslan
Freonen van Fossielvrij Fryslân
Foppe de Haan, voetbaltrainer
GasTvrij Terschelling
Gedeputeerde Staten van Fryslân
Gedeputeerde Staten Groningen
Gedeputeerde Staten Noord Holland
Greenpeace Nederland
Green Office, Velp
Grien Links, Fryslân
Groene Kerkenactie
Grootouders voor het Klimaat
Groninger Landschap
IUCN NL
Jan Terlouw, schrijver en voormalig Minister
Jonge klimaatbeweging
Laat Fryslân Niet Zakken
LandschappenNL
Machiel Aartsen, bestuurslid Waddenfonds

Maurits Groen
Milieudefensie
Nationale Energie Commissaris, Ruud Koornstra
Natuurmonumenten
Natuur en Milieufederaties
Ombudspersoon voor toekomstige generaties, Jan van de Venis
Raadsfractie Sociaal in Noardeast-Fryslân
Ruben Smit, filmmaker
Stand Up For Your Rights
Stichting Tsjingas
Stichting Wad
Ternaard foar de Wyn
Triodos Bank
Unesco Commissie Nederland
Vereniging Wadvaarders
Urgenda
Vogelbescherming
Waddenpartij
Wereld Natuur Fonds
Werkgroep Vrije Horizon Schiermonnikoog

Waddenvereniging Droogstraat 3 Postbus 90 8860 AB Harlingen
tel (0517) 493 693 fax (0517) 493 601
info@waddenvereniging.nl www.waddenvereniging.nl

Rabobank IBAN NL07 RABO 0342 4267 10
BIC RABONL2U
KvK 4000475

Dag allemaal,

Stuk voor stuk heeft u ons enorm geholpen door de steun die u gaf aan onze oproep om nog meer aardgas onder de Waddenzee te voorkomen. En het mooie was dat tot vlak voor ons vertrek naar Den Haag een bank, dorpsbelangen en zelfs een woningbouwcorporatie in Fryslân aan ons meldde de oproep te ondersteunen. Daardoor kon het zijn dat de (bijgevoegde) brief die we op de site hadden staan niet altijd de meest actuele was.

Het leek ons goed om u allen even heel kort te vertellen wat er gisteren gebeurde en op welke manier het debat in de Tweede Kamer een vervolg gaat krijgen zowel in de Tweede Kamer als mogelijk daarbuiten.

Achteraf was het mooi om te merken dat de Tweede Kamer dit debat had uitgesteld naar 7 februari. Daardoor viel het samen met de allereerste scholierenactie voor het Klimaat in Nederland. De ochtend voor het debat was daar al veel aandacht voor in alle kranten en op de radio. Eén van de ondertekenaars van onze oproep, mijnheer Terlouw, hield op Radio 1 een gloedvol betoog over de manier waarop wij op de pof leven bij kinderen en kleinkinderen. Ook de Waddenvereniging was te horen over deze oproep op Radio 1 en Omrop Fryslân.

Bij aankomst in het gebouw van de Tweede Kamer stonden Kamerleden al op ons te wachten. We waren met vijf personen; twee scholieren uit Leeuwarden (Linde en Merel), iemand van Greenpeace, iemand van ons Haagse kantoor en ondergetekende. Later kwamen nog twee mensen bij van dorpsbelang Blija. Het was even lastig om met z'n allen door de metalen poortjes van de beveiliging te komen, maar dat lukte. Er was een korte toespraak door ondergetekende en een korte toespraak door Linde, één van de aanwezige scholieren. De Kamerleden ontvingen de oproep en verdwenen daarna snel naar de Troelstraal waar het AO Mijnbouw plaatsvond.

Het debat was lang, interessant en relevant. Onze oproep werd door meerdere fracties aangehaald (SP, GL, CU, 50+ en PvdA) maar opvallend genoeg ook door een aantal fracties niet genoemd (VVD, CDA, D66). Mooie dingen werden gezegd door regeringspartij CU.

De reactie van Minister Wiebes naar aanleiding van de oproep en de vragen daarover aan hem van diverse Kamerleden maakten duidelijk dat klimaat echt een heet politiek onderwerp geworden is. En daarmee ook de oproep om aardgas onder de Waddenzee te laten zitten.

Het idee van diverse fracties dat er wel een einde aan gaswinning onder de Waddenzee kon komen werd door Minister Wiebes meteen gepareerd met het politieke antwoord "dat staat niet in het regeerakkoord". Minister Wiebes maakte klip en klaar duidelijk dat hij dit regeerakkoord niet nog een keer wilde openbreken (had hij al gedaan met besluit om te stoppen met winning in Groningen). Ook het pleidooi van de CU fractie dat er toch sinds het uitgeven van een opsporingsvergunning in

1990 en 2019 veel is veranderd (klimaatverandering is nu een wereldwijd probleem en de Waddenzee is UNESCO Werelderfgoed) konden de Minister niet tot andere gedachten brengen.

Helaas is het gisteren dus niet meteen gelukt om met deze breed gedragen oproep Minister Wiebes en de regeringsfracties er van te overtuigen af te zien van aardgaswinning onder de Waddenzee. Wat uit dit Kamerdebat over mijnbouw, mijnbouwschade wel weer eens pijnlijk duidelijk werd is dat aardgaswinning altijd anders gaat dan de experts en modellen van te voren aangeven. Dat NAM door velen in Groningen in het geheel niet vertrouwd werd door de manier waarop altijd een rooskleurig beeld werd gegeven over aardgaswinning. Terwijl het bedrijf op alle mogelijke manier de schades door aardgaswinning ontkende en ontkent. Velen in Groningen achterlatend in een soort ellende waar alle politieke partijen in de Tweede Kamer schoon genoeg van hebben zo langzamerhand.

Als vervolg op dit AO Mijnbouw wordt in de Tweede Kamer nog een VAO Mijnbouw gepland. Daarin kunnen fracties per motie de Minister mogelijk nog een opdracht geven om weldegelijk er voor te zorgen dat er geen aardgas meer gewonnen wordt onder de Waddenzee. Vervolgens wordt over zo'n motie gestemd. Als een motie wordt aangenomen moet de Minister die uitvoeren. Al is het geen 100% garantie dat een Minister altijd een motie uitvoert.

Wellicht en overvloede; van te voren hebben we NAM ook op de hoogte gebracht van de oproep en uitgenodigd deze te steunen. Tot op heden hebben we daar nog geen reactie op gekregen.

Kortom, er zal nog veel nodig zijn om deze Minister, en niet te vergeten NAM en haar aandeelhouders, er van te overtuigen dat de Waddenzee geen plek is voor het winnen van nog meer aardgas. Wij gaan dat proberen te doen, en willen dat uiteraard ook doen! Uw steun aan deze oproep beschouwen we als een aanmoediging en een soort mandaat van u allen om dit te gaan doen de komende weken en maanden. We zullen u op de hoogte houden. We verwachten volgende week dinsdag weer iets te kunnen doen, maar mogen nog niet vertellen wat.

Uiteindelijk werd de dag mooi samengevat in 1 zin: red het klimaat en je beschermt als bonus het Wad.

Dat was alles voor nu. Mede namens Lutz Jacobi héél veel dank voor uw steun aan deze oproep. Dat maakt een groot verschil

Met hartelijke groet uit bewolkt Harlingen,

Frank Petersen